

Πρὸς Κορινθίους Β

Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ **1**
 Τιμόθεος¹ ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὐσῃ ἐν Κορίνθῳ,²
 σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾃ·³ χάρις ὑμῖν **2**
 καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. **3**
 Εὐλογητὸς⁴ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ
 πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν⁵ καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, ὁ **4**
 παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι
 ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς
 παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ **5**
 παθήματα⁶ τοῦ χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ χριστοῦ
 περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. Εἴτε δὲ θλιβόμεθα,⁷ ὑπὲρ **6**
 τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, τῆς ἐνεργουμένης⁸ ἐν
 ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων⁶ ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ
 ἐλπίς ἡμῶν βεβαία⁹ ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς
 ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἰδότες ὅτι ὥσπερ κοινωνοί¹⁰ **7**
 ἐστε τῶν παθημάτων,⁶ οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως. Οὐ γὰρ **8**
 θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν,¹¹ ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς

¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ² Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ³ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ⁴ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ⁵ οἰκτιρμός, οὐ, ὁ, compassion, pity. ⁶ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁷ θλίβω, press, oppress. ⁸ ἐνεργέω, work, effect. ⁹ βέβαιος, firm, secure. ¹⁰ κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. ¹¹ ἀγνοέω, not know, be unaware.

γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ,¹ ὅτι καθ' ὑπερβολὴν² ἐβαρῆθημεν³
 ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι⁴ ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν. Ἀλλὰ 9
 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα⁵ τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ
 πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς
 νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου⁶ θανάτου ἐρρύσατο⁷ ἡμᾶς καὶ ρύεται,⁷ 10
 εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ρύσεται,⁷ συννυπουργούντων⁸ καὶ 11
 ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει,⁹ ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς
 ἡμᾶς χάρισμα¹⁰ διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ὑμῶν.

Ἡ γὰρ καύχησις¹¹ ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον¹² τῆς 12
 συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότητι¹³ καὶ εἰλικρινείᾳ¹⁴ θεοῦ, οὐκ
 ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ¹⁵ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ, ἀνεστράφημεν¹⁶ ἐν τῷ
 κόσμῳ, περισσοτέρως¹⁷ δὲ πρὸς ὑμᾶς. Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν 13
 ὑμῖν, ἀλλ' ἣ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι
 καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε· καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ 14
 μέρους, ὅτι καύχημα¹⁸ ὑμῶν ἐσμέν, καθάπερ¹⁹ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν
 τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

¹ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ² ὑπερβολή, ἡς, ἡ, excess, superiority. ³ βαρέω, burden, weigh down. ⁴ ἐξαπορέομαι, despair, am utterly without resource. ⁵ ἀπόκριμα, τος, τό, sentence, decision. ⁶ τηλικούτος, so great, so large. ⁷ ρύομαι, rescue, save. ⁸ συννυπουργέω, join in helping, help together. ⁹ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁰ χάρισμα, τος, τό, gift, undeserved favor. ¹¹ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ¹² μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹³ ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ¹⁴ εἰλικρίνεια, ας, ἡ, sincerity, purity of motive. ¹⁵ σαρκικός, fleshly, carnal. ¹⁶ ἀναστρέφω, return, live. ¹⁷ περισσώς, abundantly, exceedingly. ¹⁸ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ¹⁹ καθάπερ, even as, just as.

Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει¹ ἐβουλόμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ 15
 πρότερον,² ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε· καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς 16
 Μακεδονίαν,³ καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας³ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
 ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι⁴ εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Τοῦτο οὖν 17
 βουλευόμενος,⁵ μήτι⁶ ἄρα⁷ τῇ ἐλαφρίᾳ⁸ ἐχρησάμην;⁹ Ἡ ἃ
 βουλεύομαι,⁵ κατὰ σάρκα βουλεύομαι,⁵ ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναί,
 ναὶ καὶ τὸ Οὐ, οὐ; Πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς 18
 ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ οὐ. Ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς 19
 χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ¹⁰
 καὶ Τιμοθέου,¹¹ οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ
 γέγονεν. Ὅσοι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναί, καὶ ἐν 20
 αὐτῷ τὸ Ἀμήν, τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. Ὁ δὲ βεβαιῶν¹² 21
 ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς χριστόν, καὶ χρίσας¹³ ἡμᾶς, θεός· ὁ καὶ 22
 σφραγισάμενος¹⁴ ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα¹⁵ τοῦ πνεύματος
 ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι 23
 φειδόμενος¹⁶ ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον.¹⁷ Οὐχ ὅτι 24
 κυριεύομεν¹⁸ ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί¹⁹ ἐσμεν τῆς

¹ πεποιθήσις, εὖ, ἡ, confidence, trust. ² πρότερον, formerly, before. ³ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ⁴ προπέμπω, send before, send forth. ⁵ βουλεύω, deliberate, take counsel. ⁶ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ⁷ ἄρα, so? (introduces a question). ⁸ ἐλαφρία, ας, ἡ, vacillation, levity. ⁹ χρᾶμαι, use, make use of. ¹⁰ Σιλουανός, οὔ, ὁ, Silvanus. ¹¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ¹² βεβαιῶω, confirm, secure. ¹³ χρίω, anoint. ¹⁴ σφραγίζω, seal, set a seal upon. ¹⁵ ἀρραβῶν, ὠνος, ὁ, earnest, pledge. ¹⁶ φείδομαι, spare, abstain. ¹⁷ Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ¹⁸ κυριεύω, be lord over, rule. ¹⁹ συνεργός, οὔ, ὁ, fellow worker.

χαρᾶς ὑμῶν: τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

Ἐκρίνα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ¹ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. **2**

Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστὶν ὁ εὐφραίνων² με, εἰ μὴ ὁ
λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; Καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν **3**
λύπῃ¹ ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς,
ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ **4**
συνοχῆς³ καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύνων,⁴ οὐχ ἵνα
λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως⁵ εἰς
ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους – ἵνα **5**
μὴ ἐπιβαρῶ⁶ – πάντας ὑμᾶς. Ἰκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία⁷ **6**
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων: ὥστε τοῦναντίον⁸ μᾶλλον ὑμᾶς **7**
χαρίσασθαι⁹ καὶ παρακαλέσαι, μήπως¹⁰ τῇ περισσοτέρᾳ¹¹ λύπῃ¹
καταποθῇ¹² ὁ τοιοῦτος. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρώσαι¹³ εἰς αὐτὸν **8**
ἀγάπην. Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν¹⁴ ὑμῶν, **9**
εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί¹⁵ ἐστε. Ὡ δέ τι χαρίζεσθε,⁹ καὶ ἐγώ: καὶ γὰρ **10**
ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι,⁹ ὧ κεχάρισμαι,⁹ δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ
χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν¹⁶ ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ: οὐ γὰρ **11**

¹λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ²εὐφραίνω, rejoice, cheer. ³συνοχή, ἥς, ἡ, dismay, anguish. ⁴δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ⁵περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁶ἐπιβαρέω, burden weigh down, burden. ⁷ἐπιτιμία, ας, ἡ, punishment. ⁸τοῦναντίον, on the contrary. ⁹χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹⁰μήπως, lest in any way, lest perhaps. ¹¹περισσός, excessive, abundant. ¹²καταπίνω, drink down, swallow. ¹³κυρώω, confirm, ratify. ¹⁴δοκιμή, ἥς, ἡ, proof, approval. ¹⁵υπήκοος, obedient, listening to. ¹⁶πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of.

αὐτοῦ τὰ νοήματα¹ ἀγνοοῦμεν.²

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα³ εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ 12

θύρας μοι ἀνεωγμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν⁴ τῷ 13

πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον⁵ τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ

ἀποταξάμενος⁶ αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.⁷ Τῷ δὲ θεῷ 14

χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι⁸ ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ, καὶ τὴν

ὁσμὴν⁹ τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. 15

Ὅτι χριστοῦ εὐωδία¹⁰ ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν

τοῖς ἀπολλυμένοις· οἷς μὲν ὁσμὴ⁹ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ 16

ὁσμὴ⁹ ζωῆς εἰς ζωὴν. Καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός; Οὐ γάρ ἐσμεν 17

ὡς οἱ λοιποί, καπηλεύοντες¹¹ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἀλλ' ὡς ἐξ

εἰλικρινείας,¹² ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ, κατενώπιον¹³ τοῦ θεοῦ, ἐν χριστῷ

λαλοῦμεν.

Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν;¹⁴ Εἰ μὴ χρῆζομεν,¹⁵ ὥς τινες, 3

συστατικῶν¹⁶ ἐπιστολῶν¹⁷ πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν;¹⁶ 2

Ἡ ἐπιστολὴ¹⁷ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη¹⁸ ἐν ταῖς καρδίαις

ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων

¹ νόημα, τος, τό, thought, mind. ² ἀγνοέω, not know, be unaware. ³ Τρωάς, ἄδος, ἡ, Troas. ⁴ ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ⁵ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ⁶ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ⁷ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ⁸ θριαμβεύω, lead in a triumphal procession. ⁹ ὁσμή, ἡς, ἡ, smell, aroma. ¹⁰ εὐωδία, ας, ἡ, fragrance, sweet smell. ¹¹ καπηλεύω, trade in, peddle. ¹² εἰλικρίνεια, ας, ἡ, sincerity, purity of motive. ¹³ κατενώπιον, before, in the presence of (gen). ¹⁴ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹⁵ χρῆζω, need, have need of. ¹⁶ συστατικός, commendatory. ¹⁷ ἐπιστολή, ἡς, ἡ, letter, dispatch. ¹⁸ ἐγγράφω, inscribe, write.

ἀνθρώπων: φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ¹ χριστοῦ 3
 διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη² οὐ μέλανι,³ ἀλλὰ
 πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξίν⁴ λιθίναις,⁵ ἀλλ' ἐν πλαξίν⁴
 καρδίαις σαρκίναίς.⁶ Πεποιθήσιν⁷ δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ 4
 χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν: οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἑαυτῶν 5
 λογίσασθαι τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης⁸ ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ: 6
 ὃς καὶ ἱκάνωσεν⁹ ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ
 γράμματος,¹⁰ ἀλλὰ πνεύματος: τὸ γὰρ γράμμα¹⁰ ἀποκτένει, τὸ δὲ
 πνεῦμα ζωοποιεῖ.¹¹ Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν,¹⁰ 7
 ἐντετυπωμένη¹² ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι
 ἀτενίσαι¹³ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν
 δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην, πῶς οὐχὶ 8
 μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; Εἰ γὰρ ἡ 9
 διακονία τῆς κατακρίσεως¹⁴ δόξα, πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἡ
 διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ. Καὶ γὰρ οὐ δεδοξασται τὸ 10
 δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης¹⁵
 δόξης. Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ 11
 μένον, ἐν δόξῃ.

¹ ἐπιστολή, ἥς, ἡ, letter, dispatch. ² ἐγγράφω, inscribe, write. ³ μέλαν, ink. ⁴ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ⁵ λίθινος, of stone, made of stone. ⁶ σάρκινος, of the flesh, fleshly. ⁷ πεποιθήσις, εὐσ, ἡ, confidence, trust. ⁸ ἱκανότης, ἡτος, ἡ, fitness, sufficiency. ⁹ ἱκανόω, make sufficient, qualify. ¹⁰ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ¹¹ ζωοποιέω, make alive, make to live. ¹² ἐντυπόω, carve, impress. ¹³ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹⁴ κατάκρισις, εὐσ, ἡ, condemnation, act of condemnation. ¹⁵ ὑπερβάλλω, go beyond, surpass.

ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα:¹ καὶ οὐ 12
καθάπερ² Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα³ ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ,
πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι⁴ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ
καταργουμένου: ἀλλ' ἐπωρώθη⁵ τὰ νοήματα⁶ αὐτῶν: ἄχρι γὰρ 14
τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα³ ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει⁷ τῆς παλαιᾶς⁸
διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον,⁹ ὃ τι ἐν χριστῷ
καταργεῖται. Ἄλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα¹⁰ ἀναγινώσκεται Μωϋσῆς, 15
κάλυμμα³ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται.¹¹ Ἡνίκα¹⁰ δ' ἂν 16
ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περαιοῖται¹² τὸ κάλυμμα.³ Ὁ δὲ κύριος 17
τὸ πνεῦμά ἐστιν: οὗ¹³ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία.¹⁴ 18
Ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ⁹ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου
κατοπτριζόμενοι,¹⁵ τὴν αὐτὴν εἰκόνα¹⁶ μεταμορφούμεθα¹⁷ ἀπὸ
δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ² ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἡλεήθημεν, οὐκ 4
ἐκκακοῦμεν:¹⁸ ἀλλὰ ἀπειπάμεθα¹⁹ τὰ κρυπτὰ²⁰ τῆς αἰσχύνης,²¹ μὴ 2
περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ²² μηδὲ δολοῦντες²³ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει²⁴ τῆς ἀληθείας συνιστῶντες²⁵ ἑαυτοὺς

¹ χράσθαι, use, make use of. ² καθάπερ, even as, just as. ³ κάλυμμα, τος, τό, covering, veil. ⁴ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁵ παρώω, harden, render callous. ⁶ νόημα, τος, τό, thought, mind. ⁷ ἀναγνώσις, εως, ἡ, reading. ⁸ παλαιός, old, ancient. ⁹ ἀνακαλύπτω, uncover, unveil. ¹⁰ ἡνίκα, when, at which time. ¹¹ κεῖμαι, lie, be laid. ¹² περαιοῖν, cast off, take away. ¹³ οὗ, where, when. ¹⁴ ἐλευθερία, ας, ἡ, liberty, freedom. ¹⁵ κατοπτρίζομαι, show as in a mirror, mirror. ¹⁶ εἰκὼν, όνος, ἡ, image, likeness. ¹⁷ μεταμορφόω, change the form, transform. ¹⁸ ἐκκακέω, am faint, am weary. ¹⁹ ἀπείπον, speak out, renounce. ²⁰ κρυπτός, hidden, secret. ²¹ αἰσχύνῃ, ης, ἡ, shame. ²² πανουργία, ας, ἡ, cleverness, craftiness. Trickery. ²³ δολόω, falsify, adulterate. ²⁴ φανέρωσις, εως, ἡ, disclosure, announcement. ²⁵ συνίστημι, commend (transitive), stand with.

πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ 3
 ἔστιν κεκαλυμμένον¹ τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις
 ἐστὶν κεκαλυμμένον¹ ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου 4
 ἐτύφλωσεν² τὰ νοήματα³ τῶν ἀπίστων,⁴ εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι⁵
 αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν⁶ τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ χριστοῦ, ὅς
 ἐστὶν εἰκὼν⁷ τοῦ θεοῦ. Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ 5
 χριστὸν Ἰησοῦν κύριον· ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6
 Ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτόους φῶς λάμψαι,⁸ ὅς ἔλαμψεν⁸ ἐν ταῖς
 καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν⁶ τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ
 ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ χριστοῦ.

Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν⁹ τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις¹⁰ σκεύεσιν,¹¹ ἵνα ἡ 7
 ὑπερβολὴ¹² τῆς δυνάμεως ἧ τοῦ θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ 8
 θλιβόμενοι,¹³ ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι·¹⁴ ἀπορούμενοι,¹⁵ ἀλλ'
 οὐκ ἐξαπορούμενοι·¹⁶ διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι·¹⁷ 9
 καταβαλλόμενοι,¹⁸ ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· πάντοτε τὴν 10
 νέκρωσιν¹⁹ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες,²⁰ ἵνα
 καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. Ἀεὶ²¹ γὰρ 11
 ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ

¹καλύπτω, cover, veil. ²τυφλόω, blind, make blind. ³νόημα, τος, τό, thought, mind. ⁴ἄπιστος, unbelieving, faithless. ⁵αὐγάζω, see, shine forth. ⁶φωτισμός, οὐ, ὁ, enlightenment, light. ⁷εικὼν, ὄνος, ἡ, image, likeness. ⁸λάμπω, shine. ⁹θησαυρός, οὐ, ὁ, storehouse, treasure. ¹⁰ὀστράκινος, made of earth or clay, made of earth. ¹¹σκεῦος, οὐς, τό, vessel, goods (plural). ¹²ὑπερβολή, ἥς, ἡ, excess, superiority. ¹³θλίβω, press, oppress. ¹⁴στενοχωρέω, press upon, cramp. ¹⁵ἀπορέω, be at a loss, be perplexed. ¹⁶ἐξαπορέομαι, despair, am utterly without resource. ¹⁷ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹⁸καταβάλλω, strike down, found. ¹⁹νέκρωσις, εὼς, ἡ, death, putting to death. ²⁰περιφέρω, carry about, carry around. ²¹ἀεὶ, always, ever.

ζωῇ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ¹ σαρκὶ ἡμῶν. Ὡστε ὁ μὲν 12
 θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται,² ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. Ἔχοντες δὲ τὸ 13
 αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα,
 διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν: εἰδότες ὅτι 14
 ὁ ἐγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ
 παραστήσει σὺν ὑμῖν. Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις 15
 πλεονάσασα³ διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν⁴ περισσεύσῃ εἰς
 τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν,⁵ ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος 16
 διαφθείρεται,⁶ ἀλλ' ὁ ἔσωθεν⁷ ἀνακαινοῦται⁸ ἡμέρα καὶ ἡμέρα. 17
 Τὸ γὰρ παραυτίκα⁹ ἐλαφρόν¹⁰ τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ'
 ὑπερβολὴν¹¹ εἰς ὑπερβολὴν¹¹ αἰώνιον βάρος¹² δόξης κατεργάζεται
 ἡμῖν, μὴ σκοπούντων¹⁴ ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ 18
 βλεπόμενα: τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα:¹⁵ τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα
 αἰώνια.

Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος¹⁶ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους¹⁷ 5
 καταλυθῇ,¹⁸ οἰκοδομῇ¹⁹ ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον,²⁰

¹ θνητός, subject to death, mortal. ² ἐνεργέω, work, effect. ³ πλεονάζω, superabound, make to abound. ⁴ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ⁵ ἐκκακέω, am faint, am weary. ⁶ διαφθείρω, destroy utterly, spoil. ⁷ ἔσωθεν, from within, within. ⁸ ἀνακαινίζω, renew, amend. ⁹ παραυτίκα, immediately, for the moment. ¹⁰ ἐλαφρός, light, easy to bear. ¹¹ ὑπερβολή, ἡς, ἡ, excess, superiority. ¹² βάρος, οὐς, τό, burden, weight. ¹³ κατεργάζομαι, work out, produce. ¹⁴ σκοπέω, look at, contemplate. ¹⁵ πρόσκαιρος, temporary, passing. ¹⁶ ἐπίγειος, of the earth, earthly. ¹⁷ σκῆνος, οὐς, τό, tent, lodging. ¹⁸ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁹ οἰκοδομή, ἡς, ἡ, building, edification. ²⁰ ἀχειροποίητος, not made with hands, not made by hand.

αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν,¹ τὸ 2
οἰκητήριον² ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι³ ἐπιποθοῦντες·⁴ 3
εἶγε⁵ καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ⁶ εὐρεθησόμεθα. Καὶ γὰρ οἱ ὄντες 4
ἐν τῷ σκῆνι⁷ στενάζομεν¹ βαρούμενοι·⁸ ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν
ἐκδύσασθαι,⁹ ἀλλ' ἐπενδύσασθαι,³ ἵνα καταποθῇ¹⁰ τὸ θνητὸν¹¹
ὑπὸ τῆς ζωῆς. Ὁ δὲ κατεργασάμενος¹² ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, 5
ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἄρραβῶνα¹³ τοῦ πνεύματος. Θαρροῦντες¹⁴ 6
οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες¹⁵ ἐν τῷ σώματι
ἐκδημοῦμεν¹⁶ ἀπὸ τοῦ κυρίου – διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, 7
οὐ διὰ εἰδους¹⁷ – θαρροῦμεν¹⁴ δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν¹⁸ μᾶλλον 8
ἐκδημῆσαι¹⁶ ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι¹⁵ πρὸς τὸν κύριον. 9
Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα,¹⁹ εἴτε ἐνδημοῦντες,¹⁵ εἴτε ἐκδημοῦντες,¹⁶
εὐάρεστοι²⁰ αὐτῷ εἶναι. Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ 10
ἔμπροσθεν τοῦ βήματος²¹ τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσῃται²² ἕκαστος
τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν.

Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ 11
πεφανερῶμεθα: ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν
πεφανερῶσθαι. Οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν²³ ὑμῖν, 12

¹ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ² οἰκητήριον, οὐ, τό, dwelling, habitation. ³ ἐπενδύομαι, put on over. ⁴ ἐπιποθέω, long for, strain after. ⁵ εἶγε, if indeed, seeing that. ⁶ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ⁷ σκῆνος, οὐς, τό, tent, lodging. ⁸ βαρέω, burden, weigh down. ⁹ ἐκδύω, take off, put off. ¹⁰ καταπίνω, drink down, swallow. ¹¹ θνητός, subject to death, mortal. ¹² κατεργάζομαι, work out, produce. ¹³ ἄρραβών, ὄνος, ὁ, earnest, pledge. ¹⁴ θαρρέω, of good courage, have confidence. ¹⁵ ἐνδημέω, be at home, am at home. ¹⁶ ἐκδημέω, leave, be absent. ¹⁷ εἶδος, οὐς, τό, form, sight. ¹⁸ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹⁹ φιλοτιμέομαι, have as an ambition, aspire to. ²⁰ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ²¹ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ²² κομίζω, receive, bring. ²³ συνίστημι, commend (transitive), stand with.

ἀλλὰ ἀφορμὴν¹ διδόντες ὑμῖν καυχήματος² ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε
 πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ οὐ καρδία. Εἴτε γὰρ 13
 ἐξέστημεν,³ θεῶ: εἴτε σωφρονοῦμεν,⁴ ὑμῖν. Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ 14
 χριστοῦ συνέχει⁵ ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων
 ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον: καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν 15
 ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι⁶ ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν
 ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα 16
 οἴδαμεν κατὰ σάρκα: εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα χριστόν,
 ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. Ὡστε εἴ τις ἐν χριστῷ, καινῇ 17
 κτίσις:⁷ τὰ ἀρχαῖα⁸ παρῆλθεν, ἰδοὺ, γέγονεν καινὰ τὰ πάντα. Τὰ 18
 δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος⁹ ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ
 Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς:¹⁰
 ὥς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσσω⁹ ἑαυτῷ, μὴ 19
 λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα¹¹ αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν
 ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.¹⁰
 Ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν,¹² ὥς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' 20
 ἡμῶν: δεόμεθα¹³ ὑπὲρ χριστοῦ, καταλλάγητε⁹ τῷ θεῷ. Τὸν γὰρ 21
 μὴ γόνοντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς

¹ ἀφορμή, ἥς, ἡ, occasion, opportunity. ² καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ³ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁴ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ⁵ συνέχω, hold fast, oppress. ⁶ μηκέτι, no longer. ⁷ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ⁸ ἀρχαῖος, old, ancient. ⁹ καταλλάσσω, reconcile. ¹⁰ καταλλαγῆς, ἥς, ἡ, reconciliation. ¹¹ παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ¹² πρεσβεύω, be an ambassador, am aged. ¹³ δέομαι, ask, request.

γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Συνεργοῦντες¹ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν² τὴν χάριν τοῦ **6**

θεοῦ δεῖξασθαι ὑμᾶς – λέγει γάρ, Καιρῷ δεκτῷ³ ἐπήκουσά⁴ σου, **2**

καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά⁵ σοι: ἰδοὺ, νῦν καιρὸς

εὐπρόσδεκτος,⁶ ἰδοὺ, νῦν ἡμέρα σωτηρίας – μηδεμίαν ἐν μηδενὶ **3**

διδόντες προσκοπήν,⁷ ἵνα μὴ μωμηθῇ⁸ ἡ διακονία: ἀλλ' ἐν παντὶ **4**

συνιστῶντες⁹ ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν

θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις,¹⁰ ἐν στενοχωρίαις,¹¹ ἐν πληγαῖς,¹² ἐν **5**

φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις,¹³ ἐν κόποις,¹⁴ ἐν ἀγρυπνίαις,¹⁵ ἐν

νηστείαις,¹⁶ ἐν ἀγνότητι,¹⁷ ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ,¹⁸ ἐν **6**

χρηστότητι,¹⁹ ἐν πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ,²⁰ ἐν λόγῳ **7**

ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ, διὰ τῶν ὄπλων²¹ τῆς δικαιοσύνης τῶν

δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν,²² διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας,²³ διὰ δυσφημίας²⁴ **8**

καὶ εὐφημίας:²⁵ ὡς πλάνοι²⁶ καὶ ἀληθεῖς: ὡς ἀγνοούμενοι,²⁷ καὶ **9**

ἐπιγινωσκόμενοι: ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ, ζῶμεν: ὡς

παιδεύόμενοι,²⁸ καὶ μὴ θανατούμενοι:²⁹ ὡς λυπούμενοι, αἰεὶ³⁰ δὲ **10**

χαίροντες: ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες:³¹ ὡς μηδὲν

¹ συνεργέω, work together. ² κενός, empty, vain. ³ δεκτός, acceptable, welcome. ⁴ ἐπακούω, hear, listen to. ⁵ βοηθέω, come to the aid of. ⁶ εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received. ⁷ προσκοπή, ἥς, ἡ, cause for offense. ⁸ μωμάομαι, find fault with, criticize. ⁹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹⁰ ἀνάγκη, ἥς, ἡ, necessity, distress. ¹¹ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress. ¹² πληγή, ἥς, ἡ, blow, wound. ¹³ ἀκαταστασία, ας, ἡ, disturbance, disorder. ¹⁴ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹⁵ ἀγρυπνία, ας, ἡ, sleeplessness, watching. ¹⁶ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹⁷ ἀγνότης, ἥς, ἡ, purity, chastity. ¹⁸ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ¹⁹ χρηστότης, ἥς, ἡ, goodness, kindness. ²⁰ ἀνυπόκριτος, sincere, without hypocrisy. ²¹ ὄπλον, ου, τό, tool, implement. ²² ἀριστερός, left, on the left. ²³ ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace. ²⁴ δυσφημία, ας, ἡ, defamation, slander. ²⁵ εὐφημία, ας, ἡ, good report, commendation. ²⁶ πλάνος, deceive, misleading. ²⁷ ἀγνοέω, not know, be unaware. ²⁸ παιδεύω, teach, educate. ²⁹ θανατόω, put to death, subdue. ³⁰ αἰεὶ, always, ever. ³¹ πλουτίζω, enrich, make wealthy.

ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.¹

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι,² ἡ καρδία ἡμῶν 11

πεπλάτνται.³ Οὐ στενοχωρεῖσθε⁴ ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε⁴ δὲ ἐν 12

τοῖς σπλάγχνοις⁵ ὑμῶν. Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν⁶ – ὡς τέκνοις 13

λέγω – πλατύνθητε³ καὶ ὑμεῖς.

Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες⁷ ἀπίστοις·⁸ τίς γὰρ μετοχή⁹ δικαιοσύνης 14

καὶ ἀνομίας;¹⁰ Τίς δὲ κοινωνία¹¹ φωτὶ πρὸς σκότος; Τίς δὲ 15

συμφώνησις¹² χριστῷ πρὸς Βελίαν;¹³ Ἡ τίς μερίς¹⁴ πιστῷ μετὰ

ἀπίστου;⁸ Τίς δὲ συγκατάθεσις¹⁵ ναῶ θεοῦ μετὰ εἰδώλων;¹⁶ Ὑμεῖς 16

γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστε ζώντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι Ἐνοικήσω¹⁷ ἐν

αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω·¹⁸ καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ

ἔσονται μοι λαός. Διό, Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, 17

λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· καὶ ἐγὼ εἰσδέξομαι²⁰

ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱούς 18

καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.²¹

¹ κατέχω, hold back, hold fast. ² Κορίνθιος, ου, ὁ, Corinthian. ³ πλατύνω, broaden, enlarge. ⁴ στενοχωρέω, press upon, cramp. ⁵ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ⁶ ἀντιμισθία, ας, ἡ, reward, recompense. ⁷ ἑτεροζυγέω, be unevenly yoked, be mismated. ⁸ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ⁹ μετοχή, ἥς, ἡ, sharing, partnership. ¹⁰ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹¹ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹² συμφώνησις, εως, ἡ, agreement, harmony. ¹³ Βελιάρ, ὁ, Beliar. ¹⁴ μερίς, ἰδος, ἡ, part, portion. ¹⁵ συγκατάθεσις, εως, ἡ, agreement, union. ¹⁶ εἶδωλον, ου, τό, image, idol. ¹⁷ ἐνοικέω, dwell in, am settled in. ¹⁸ ἐμπεριπατέω, walk about, walk among. ¹⁹ ἀφορίζω, separate, set apart. ²⁰ εἰσδέχομαι, receive, welcome. ²¹ παντοκράτωρ, ορος, ὁ, ruler of all, Almighty.

Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ⁷
 ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ¹ σαρκὸς καὶ πνεύματος,
 ἐπιτελοῦντες² ἀγιωσύνην³ ἐν φόβῳ θεοῦ.

Χωρήσατε⁴ ἡμᾶς: οὐδένα ἡδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν,⁵ οὐδένα ²
 ἐπλεονεκτήσαμεν.⁶ Οὐ πρὸς κατάκρισιν⁷ λέγω: προείρηκα⁸ γάρ, ³
 ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν⁹ καὶ συζῆν.¹⁰ ⁴
 Πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχσις¹¹ ὑπὲρ
 ὑμῶν: πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι¹² τῇ χαρᾷ
 ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν¹³ οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ⁵
 ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι:¹⁵ ἔξωθεν¹⁶ μάχαι,¹⁷
 ἔσωθεν¹⁸ φόβοι. Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς¹⁹ ⁶
 παρεκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ θεός, ἐν τῇ παρουσίᾳ²⁰ Τίτου:²¹ οὐ μόνον δὲ ⁷
 ἐν τῇ παρουσίᾳ²⁰ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἣ
 παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων²² ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν,²³
 τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν,²⁴ τὸν ὑμῶν ζῆλον²⁵ ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με

¹ μολυσμός, οὐ, ὁ, defilement, staining. ² ἐπιτελέω, complete, perform. ³ ἀγιωσύνη, ης, ἡ, holiness, holy or sanctified state. ⁴ χωρέω, make room for, hold. ⁵ φθείρω, destroy, corrupt. ⁶ πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ⁷ κατάκρισις, εως, ἡ, condemnation, act of condemnation. ⁸ προλέγω, say beforehand, forewarn. ⁹ συναποθνήσκω, die with, die together with. ¹⁰ συζάω, live with, live together with. ¹¹ καύχσις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ¹² ὑπερπερισσεύω, abound much more, abound exceedingly. ¹³ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹⁴ ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ¹⁵ θλίβω, press, oppress. ¹⁶ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ¹⁷ μάχη, ης, ἡ, fight, conflict. ¹⁸ ἔσωθεν, from within, within. ¹⁹ ταπεινός, humble, downcast. ²⁰ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ²¹ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ²² ἀναγγέλλω, announce, report. ²³ ἐπιπόθησις, εως, ἡ, longing, eager longing. ²⁴ ὀδυρμός, οὐ, ὁ, lamentation, mourning. ²⁵ ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy.

μᾶλλον χαρῆναι. Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ,¹ οὐ 8
 μεταμέλομαι,² εἰ καὶ μετεμελόμην·² βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ¹
 ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς. Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι 9
 ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν·³ ἐλυπήθητε γὰρ
 κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε⁴ ἐξ ἡμῶν. Ἡ γὰρ κατὰ θεὸν 10
 λύπη⁵ μετάνοιαν³ εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον⁶ κατεργάζεται·⁷ ἡ
 δὲ τοῦ κόσμου λύπη⁵ θάνατον κατεργάζεται.⁷ Ἰδοὺ γάρ, αὐτὸ 11
 τοῦτο, τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πόσῃν κατειργάσατο⁷ ὑμῖν
 σπουδὴν,⁸ ἀλλὰ ἀπολογίαν,⁹ ἀλλὰ ἀγανάκτησιν,¹⁰ ἀλλὰ φόβον,
 ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,¹¹ ἀλλὰ ζῆλον,¹² ἀλλὰ ἐκδίκησιν.¹³ Ἐν παντὶ
 συνεστήσατε¹⁴ ἑαυτοὺς ἀγνοῦς¹⁵ εἶναι ἐν τῷ πράγματι.¹⁶ Ἄρα εἰ 12
 καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ
 ἀδικηθέντος, ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν⁸ ὑμῶν
 τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο 13
 παρακεκλήμεθα.

Ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως¹⁷ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ
 τῇ χαρᾷ Τίτου,¹⁸ ὅτι ἀναπέπαυται¹⁹ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ
 πάντων ὑμῶν. Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ 14

¹ ἐπιστολή, ἥς, ἡ, letter, dispatch. ² μεταμέλομαι, regret, repent. ³ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁴ ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ⁵ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ⁶ ἀμεταμέλητος, without regret, not to be repented of. ⁷ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁸ σπουδή, ἥς, ἡ, haste, diligence. ⁹ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ¹⁰ ἀγανάκτησις, εως, ἡ, indignation. ¹¹ ἐπιπόθησις, εως, ἡ, longing, eager longing. ¹² ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ¹³ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹⁴ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹⁵ ἀγνός, pure, holy. ¹⁶ πᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁷ περισσώς, abundantly, exceedingly. ¹⁸ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹⁹ ἀναπαύω, refresh, take rest.

κατησχύνθη·¹ ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν,
οὕτως καὶ ἡ καύχησις² ἡμῶν ἢ ἐπὶ Τίτου³ ἀλήθεια ἐγενήθη. Καὶ 15
τὰ σπλάγχνα⁴ αὐτοῦ περισσοτέρως⁵ εἰς ὑμᾶς ἐστίν,
ἀναμιμνησκομένου⁶ τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν,⁷ ὡς μετὰ φόβου
καὶ τρόμου⁸ ἐδέξασθε αὐτόν. Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ⁹ ἐν ὑμῖν. 16

Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν 8
ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας·¹⁰ ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ¹¹ 2
θλίψεως ἢ περισσεῖα¹² τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους¹³
πτωχεῖα¹⁴ αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον¹⁵ τῆς ἀπλότητος¹⁶
αὐτῶν. Ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν 3
αὐθαίρετοι,¹⁷ μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι¹⁸ ἡμῶν, τὴν 4
χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν¹⁹ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους· καὶ 5
οὐ καθὼς ἡλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ,
καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον,³ 6
ἵνα καθὼς προενήρξατο,²⁰ οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ²¹ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν
χάριν ταύτην. Ἄλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ 7
λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ,²² καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν
ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. Οὐ κατ' 8

¹κατασχύνω, put to shame, shame. ²καύχησις, εὐς, ἡ, boasting, act of boasting. ³Τίτος, ου, ό, Titus. ⁴σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ⁵περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁶ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ⁷ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ⁸τρόμος, ου, ό, trembling, quaking. ⁹θαρρέω, of good courage, have confidence. ¹⁰Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹¹δοκιμή, ἡς, ἡ, proof, approval. ¹²περισσεῖα, ας, ἡ, superfluity, surplus. ¹³βάθος, ους, τό, depth, deep. ¹⁴πτωχεῖα, ας, ἡ, poverty, beggary. ¹⁵πλοῦτος, ου, ό, wealth, riches. ¹⁶ἀπλότης, ἡς, ἡ, singleness, hence simplicity. ¹⁷αὐθαίρετος, of one's own accord. ¹⁸δέομαι, ask, request. ¹⁹κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ²⁰προενάρχομαι, begin (beforehand), begin before. ²¹ἐπιτελέω, complete, perform. ²²σπουδή, ἡς, ἡ, haste, diligence.

ἐπιταγήν¹ λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς² καὶ τὸ τῆς
 ὑμετέρας³ ἀγάπης γνήσιον⁴ δοκιμάζων.⁵ Γινώσκετε γὰρ τὴν ⁹
 χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν,⁶
 πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ⁷ πλουτήσητε.⁸ Καὶ ¹⁰
 γνώμην⁹ ἐν τούτῳ δίδωμι: τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει,¹⁰ οἵτινες οὐ
 μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλαιν προενήρξασθε¹¹ ἀπὸ πέρυσι.
 Νυνὶ¹³ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε,¹⁴ ὅπως, καθάπερ¹⁵ ἡ ¹¹
 προθυμία¹⁶ τοῦ θέλαιν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι¹⁴ ἐκ τοῦ ἔχειν. Εἰ ¹²
 γὰρ ἡ προθυμία¹⁶ πρόκειται,¹⁷ καθὼς¹⁸ ἐὰν ἔχη τις, εὐπρόσδεκτος,¹⁹
 οὐ καθὼς¹⁸ οὐκ ἔχει. Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις,²⁰ ὑμῖν δὲ θλίψις: ¹³
 ἀλλ' ἐξ ἰσότητος,²¹ ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περισσευμα²² εἰς τὸ
 ἐκείνων ὑστέρημα,²³ ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περισσευμα²² γένηται εἰς ¹⁴
 τὸ ὑμῶν ὑστέρημα: ²³ ὅπως γένηται ἰσότης,²¹ καθὼς γέγραπται, Ὁ ¹⁵
 τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασεν: ²⁴ καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἡλαττόνησεν.²⁵

Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν² ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ ¹⁶
 καρδίᾳ Τίτου.²⁶ Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, ¹⁷
 σπουδαιότερος²⁷ δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος²⁸ ἐξήλθεν πρὸς ὑμᾶς. ¹⁸

¹ ἐπιταγή, ἡς, ἡ, command, commandment. ² σπουδῇ, ἡς, ἡ, haste, diligence. ³ ὑμέτερος, your. ⁴ γνήσιος, genuine, true. ⁵ δοκιμάζω, prove, approve. ⁶ πτωχεύω, be (extremely) poor, destitute. ⁷ πτωχεία, ας, ἡ, poverty, beggary. ⁸ πλουτέω, be rich, become rich. ⁹ γνώμη, ἡς, ἡ, purpose, opinion. ¹⁰ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹¹ προενάρχομαι, begin (beforehand), begin before. ¹² πέρυσι, last year. ¹³ νυνί, now, already. ¹⁴ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹⁵ καθάπερ, even as, just as. ¹⁶ προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ¹⁷ πρόκειται, be set before, be exhibited. ¹⁸ καθὼς, in so far as, as. ¹⁹ εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received. ²⁰ ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ²¹ ἰσότης, ἡτος, ἡ, equality, fairness. ²² περισσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ²³ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ²⁴ πλεονάζω, superabound, make to abound. ²⁵ ἡλαττόνέω, have less, have too little. ²⁶ Τίτος, ου, ό, Titus. ²⁷ σπουδαίος, diligent, earnest. ²⁸ αὐθαίρετος, of one's own accord.

Συνεπέμψαμεν¹ δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος² ἐν τῷ
 εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν: οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ 19
 χειροτονηθεὶς³ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος⁴ ἡμῶν σὺν τῇ
 χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ
 κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν⁵ ἡμῶν: στελλόμενοι⁶ τοῦτο, μή τις 20
 ἡμᾶς μωμήσῃται⁷ ἐν τῇ ἀδρότῃ⁸ ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ'
 ἡμῶν: προνοούμενοι⁹ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ 21
 ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνεπέμψαμεν¹ δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν 22
 ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν¹⁰ ἐν πολλοῖς πολλάκις¹¹ σπουδαῖον¹²
 ὄντα, νυνὶ¹³ δὲ πολὺ σπουδαιότερον,¹² πεποιθήσει¹⁴ πολλῇ τῇ εἰς
 ὑμᾶς. Εἴτε ὑπὲρ Τίτου,¹⁵ κοινωνὸς¹⁶ ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός:¹⁷ 23
 εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα χριστοῦ. Τὴν 24
 οὖν ἐνδειξίν¹⁸ τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως¹⁹ ὑπὲρ
 ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε²⁰ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν²¹ μοί 9
 ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν: οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν⁵ ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ 2
 ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν,²² ὅτι Ἀχαΐα²³ παρεσκεύασται²⁴ ἀπὸ

¹ συνεπέμψω, send with, send along with. ² ἔπαινος, ου, ὁ, praise, commendation. ³ χειροτονέω, choose, appoint. ⁴ συνέκδημος, ου, ὁ, traveling companion, fellow traveler. ⁵ προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ⁶ στέλλω, arrange, take care. ⁷ μωμάομαι, find fault with, criticize. ⁸ ἀδρότης, ητος, ἡ, abundance, lavishness. ⁹ προνοέω, provide for, have regard for. ¹⁰ δοκιμάζω, prove, approve. ¹¹ πολλάκις, often, many times. ¹² σπουδαῖος, diligent, earnest. ¹³ νυνὶ, now, already. ¹⁴ πεποιθήσις, εως, ἡ, confidence, trust. ¹⁵ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹⁶ κοινωνός, ου, ὁ, partner, sharer. ¹⁷ συνεργός, ου, ὁ, fellow worker. ¹⁸ ἐνδειξις, εως, ἡ, proof, sign. ¹⁹ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ²⁰ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²¹ περισσός, excessive, abundant. ²² Μακεδόν, ὄνος, ὁ, Macedonian. ²³ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ²⁴ παρασκευάζω, prepare, make ready.

πέρυσι: ¹ καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζήλος ² ἤρεθισεν ³ τοὺς πλείονας. Ἐπεμψα ³
 δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ⁴ ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν
 κενωθῇ ⁵ ἐν τῷ μέρει τούτῳ: ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι
 ᾗτε: μήπως, ⁷ ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες ⁸ καὶ εὕρωσιν ⁴
 ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, ⁹ καταισχυρθώμεν ¹⁰ ἡμεῖς – ἵνα μὴ
 λέγωμεν ὑμεῖς – ἐν τῇ ὑποστάσει ¹¹ ταύτῃ τῆς καυχήσεως. ¹² ⁵
 Ἀναγκαῖον ¹³ οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα
 προέλθωσιν ¹⁴ εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσιν ¹⁵ τὴν
 προκατηγγελεμένην ¹⁶ εὐλογίαν ¹⁷ ὑμῶν, ταύτην ἐτοίμην ¹⁸ εἶναι,
 οὕτως ὡς εὐλογίαν ¹⁷ καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν. ¹⁹

Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως, ²⁰ φειδομένως ²⁰ καὶ θερίσει: ²¹ καὶ ὁ ⁶
 σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ¹⁷ ἐπ' εὐλογίαις ¹⁷ καὶ θερίσει. ²¹ Ἐκαστος ⁷
 καθὼς προαιρεῖται ²² τῇ καρδίᾳ: μὴ ἐκ λύπης ²³ ἢ ἐξ ἀνάγκης: ²⁴
 ἱλαρὸν ²⁵ γὰρ δότην ²⁶ ἀγαπᾷ ὁ θεός. Δυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν ⁸
 χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν
 αὐτάρκειαν ²⁷ ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν: καθὼς ⁹
 γέγραπται, Ἐσκόρπισεν, ²⁸ ἔδωκεν τοῖς πένησιν: ²⁹ ἡ δικαιοσύνη

¹ πέρυσι, last year. ² ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ³ ἐρεθίζω, arouse, provoke. ⁴ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ⁵ κενόω, empty, make void. ⁶ παρασκευάζω, prepare, make ready. ⁷ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ⁸ Μακεδῶν, ὄνος, ὁ, Macedonian. ⁹ ἀπαρασκευάστος, not ready, unprepared. ¹⁰ καταισχύνω, put to shame, shame. ¹¹ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ¹² καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ¹³ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁴ προέρχομαι, go in front, precede. ¹⁵ προκαταρτίζω, arrange beforehand. ¹⁶ προκαταγγέλλω, foretell, announce beforehand. ¹⁷ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ¹⁸ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹⁹ πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice. ²⁰ φειδομένως, sparingly. ²¹ θερίζω, reap, gather. ²² προαίρεω, propose, purpose. ²³ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ²⁴ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²⁵ ἱλαρός, cheerful, glad. ²⁶ δότης, ου, ὁ, giver. ²⁷ αὐτάρκεια, ας, ἡ, sufficiency, contentment. ²⁸ σκορπίζω, scatter, disperse. ²⁹ πένης, ητος, ὁ, poor, needy.

αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν¹ σπέρμα τῷ 10
 σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν² χορηγήσαι,³ καὶ πληθύναι⁴ τὸν
 σπόρον⁵ ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι⁶ τὰ γενήματα⁷ τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν:
 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι⁸ εἰς πᾶσαν ἀπλότητα,⁹ ἥτις 11
 κατεργάζεται¹⁰ δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν¹¹ τῷ θεῷ. Ὅτι ἡ διακονία 12
 τῆς λειτουργίας¹² ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα¹³ τὰ
 ὑστερήματα¹⁴ τῶν ἀγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν
 εὐχαριστιῶν¹¹ τῷ θεῷ: διὰ τῆς δοκιμῆς¹⁵ τῆς διακονίας ταύτης 13
 δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ¹⁶ τῆς ὁμολογίας¹⁷ ὑμῶν εἰς
 τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι⁹ τῆς κοινωνίας¹⁸ εἰς
 αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας: καὶ αὐτῶν δεήσει¹⁹ ὑπὲρ ὑμῶν 14
 ἐπιποθούντων²⁰ ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσιν²¹ χάριν τοῦ θεοῦ
 ἐφ' ὑμῖν. Χάρις δὲ τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ²² αὐτοῦ δωρεᾷ.²³ 15

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραότητος²⁴ καὶ 10
 ἐπεικειίας²⁵ τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς²⁶ ἐν
 ὑμῖν, ἀπὼν²⁷ δὲ θαρρῶ²⁸ εἰς ὑμᾶς: δέομαι²⁹ δέ, τὸ μὴ παρὼν³⁰ 2

¹ ἐπιχορηγέω, supply, provide. ² βρώσις, εἶς, ἡ, eating, food. ³ χορηγέω, provide, supply in abundance. ⁴ πληθύνω, multiply, increase. ⁵ σπόρος, οὐ, ὁ, seed (sown), seed for sowing. ⁶ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁷ γέννημα, τὸς, τό, offspring, child. ⁸ πλουτίζω, enrich, make wealthy. ⁹ ἀπλότης, ἡ, singleness, hence simplicity. ¹⁰ κατεργάζομαι, work out, produce. ¹¹ εὐχαριστία, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ¹² λειτουργία, ἡ, service, ministry. ¹³ προσαναπληρόω, supply. ¹⁴ ὑστέρημα, τὸς, τό, that which is lacking, need. ¹⁵ δοκιμή, ἡ, ἡ, proof, approval. ¹⁶ ὑποταγή, ἡ, ἡ, subjection, obedience. ¹⁷ ὁμολογία, ἡ, ἡ, confession, profession. ¹⁸ κοινωνία, ἡ, fellowship, contribution. ¹⁹ δεήσις, εἶς, ἡ, entreaty, prayer. ²⁰ ἐπιποθέω, long for, strain after. ²¹ ὑπερβάλλω, go beyond, surpass. ²² ἀνεκδιήγητος, indescribable. ²³ δωρεά, ἡ, gift, free gift. ²⁴ πραΰτης, mildness, gentleness. ²⁵ ἐπεικεία, ἡ, kindness, gentleness. ²⁶ ταπεινός, humble, downcast. ²⁷ ἀπείμι, go away, depart. ²⁸ θαρρέω, of good courage, have confidence. ²⁹ δέομαι, ask, request. ³⁰ πάρεμι, be present, have arrived.

θαρρῆσαι¹ τῇ πεποιθήσει² ἢ λογιζομαι³ τολμῆσαι³ ἐπὶ τινας τοὺς
 λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. Ἐν σαρκὶ 3
 γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα⁴ – τὰ γὰρ 4
 ὅπλα⁵ τῆς στρατείας⁶ ἡμῶν οὐ σαρκικά,⁷ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ
 πρὸς καθαίρεσιν⁸ ὀχυρωμάτων⁹ – λογισμοὺς¹⁰ καθαιροῦντες¹¹ καὶ 5
 πᾶν ὕψωμα¹² ἐπαιρόμενον¹³ κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ
 αἰχμαλωτίζοντες¹⁴ πᾶν νόημα¹⁵ εἰς τὴν ὑπακοὴν¹⁶ τοῦ χριστοῦ, 6
 καὶ ἐν ἐτοιμίῳ¹⁷ ἔχοντες ἐκδικῆσαι¹⁸ πᾶσαν παρακοήν,¹⁹ ὅταν
 πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.¹⁶ Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; Εἴ τις 7
 πέποιθεν ἑαυτῷ χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἅψ’
 ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς χριστοῦ. Ἐάν 8
 τε γὰρ καὶ περισσότερόν²⁰ τι καυχῆσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας
 ἡμῶν – ἥς ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομήν,²¹ καὶ οὐκ εἰς
 καθαίρεσιν⁸ ὑμῶν – οὐκ αἰσχυνηθήσομαι:²² ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν 9
 ἐκφοβεῖν²³ ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.²⁴ Ὅτι, Αἱ μὲν ἐπιστολαί,²⁴ 10
 φησὶν, βαρεῖται²⁵ καὶ ἰσχυραί: ἡ δὲ παρουσία²⁶ τοῦ σώματος
 ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.²⁷ Τοῦτο λογιζέσθω ὁ 11
 τοιοῦτος, ὅτι οἱ²⁸ ἐσμεν τῷ λόγῳ δι’ ἐπιστολῶν²⁴ ἀπόντες,²⁹

¹ θαρρέω, of good courage, have confidence. ² πεποιθήσις, εὖ, ἡ, confidence, trust. ³ τολμάω, dare, endure. ⁴ στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ⁵ ὄπλον, οὐ, τό, tool, implement. ⁶ στρατεία, ας, ἡ, campaign, warfare. ⁷ σαρκικός, fleshly, carnal. ⁸ καθαίρειν, εὖ, ἡ, tearing down, destruction. ⁹ ὀχύρωμα, τος, τό, fortress, strong defense. ¹⁰ λογισμός, οὐ, ὁ, reasoning, reflection. ¹¹ καθαιρέω, take down, pull down. ¹² ὕψωμα, τος, τό, height, lofty thing. ¹³ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁴ αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ¹⁵ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹⁶ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ¹⁷ ἑτοιμος, ready, prepared. ¹⁸ ἐκδικέω, vindicate, avenge. ¹⁹ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ²⁰ περισσός, excessive, abundant. ²¹ οἰκοδομή, ἡς, ἡ, building, edification. ²² αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ²³ ἐκφοβεῖν, frighten, terrify. ²⁴ ἐπιστολή, ἡς, ἡ, letter, dispatch. ²⁵ βαρὺς, heavy, burdensome. ²⁶ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ²⁷ ἐξουθενέω, despise, ignore. ²⁸ οἷος, such as, of what kind. ²⁹ ἀπειμι, go away, depart.

τοιοῦτοι καὶ παρόντες¹ τῷ ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολμῶμεν² ἐγκρίναι³ ἢ 12
 συγκρίναι⁴ ἑαυτοὺς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων·⁵ ἀλλὰ
 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες,⁶ καὶ συγκρίνοντες⁴ ἑαυτοὺς
 ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν. Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα⁷ 13
 καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον⁸ τοῦ κανόνος⁹ οὗ ἐμέρισεν¹⁰
 ἡμῖν ὁ θεός, μέτρου,⁸ ἐφικέσθαι¹¹ ἄχρι καὶ ὑμῶν. Οὐ γὰρ ὡς μὴ 14
 ἐφικνούμενοι¹¹ εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν¹² ἑαυτοὺς· ἄχρι γὰρ καὶ
 ὑμῶν ἐφθάσαμεν¹³ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ· οὐκ εἰς τὰ 15
 ἄμετρα⁷ καυχώμενοι, ἐν ἀλλοτρίοις¹⁴ κόποις,¹⁵ ἐλπίδα δὲ ἔχοντες,
 αὐξανομένης¹⁶ τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι¹⁷ κατὰ
 τὸν κανόνα⁹ ἡμῶν εἰς περισσεῖαν,¹⁸ εἰς τὰ ὑπερέκεινα¹⁹ ὑμῶν 16
 εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ¹⁴ κανόνι⁹ εἰς τὰ ἔτοιμα²⁰
 καυχῆσασθαι. Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω. Οὐ γὰρ ὁ 17
 ἑαυτὸν συνιστῶν,⁵ ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος,²¹ ἀλλ' ὃν ὁ κύριος
 συνίστησιν.⁵

Ὅφελον²² ἀνείχεσθέ²³ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ·²⁴ ἀλλὰ καὶ 11
 ἀνέχεσθέ²³ μου. Ζηλώ²⁵ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλω·²⁶ ἡρμοσάμην²⁷ γὰρ 2

¹ παρίμι, be present, have arrived. ² τολμάω, dare, endure. ³ ἐγκρίνω, class, classify. ⁴ συγκρίνω, combine, compare. ⁵ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ⁶ μετρέω, measure, estimate. ⁷ ἄμετρος, immeasurable, not measurable. ⁸ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ⁹ κανών, όνος, ό, rule, standard. ¹⁰ μερίζω, divide, part. ¹¹ ἐφικνέομαι, reach, come to. ¹² ὑπερεκτείνω, stretch out beyond, overextend. ¹³ φθάνω, come before another, anticipate. ¹⁴ ἀλλότριος, strange, foreign. ¹⁵ κόπος, ου, ό, labor, trouble. ¹⁶ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁷ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁸ περισσεῖα, ας, ή, superfluity, surplus. ¹⁹ ὑπερέκεινα, beyond. ²⁰ ἔτοιμος, ready, prepared. ²¹ δόκιμος, tested, approved. ²² ὄφελον, would that (used to express a fruitless wish) ²³ ἀνέχομαι, endure, bear with. ²⁴ ἀφροσύνη, ης, ή, foolishness, want of sense. ²⁵ ζηλώω, be zealous, am jealous. ²⁶ ζήλος, ου, ό, zeal, jealousy. ²⁷ ἀρμώζω, fit, join.

ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον¹ ἀγνήν² παραστήσαι τῷ χριστῷ. 3
 Φοβούμαι δὲ μήπως³ ὥς ὁ ὄφις⁴ Εὐάν⁵ ἐξηπάτησεν⁶ ἐν τῇ
 πανουργίᾳ⁷ αὐτοῦ, οὕτως φθαρή⁸ τὰ νοήματα⁹ ὑμῶν ἀπὸ τῆς
 ἀπλότητος¹⁰ τῆς εἰς τὸν χριστόν. Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον 4
 Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον
 λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε,
 καλῶς ἠνείχεσθε.¹¹ Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκένοι¹² τῶν ὑπὲρ 5
 λίαν¹³ ἀποστόλων. Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης¹⁴ τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ 6
 γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. Ἡ 7
 ἁμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν ταπεινῶν¹⁵ ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε,¹⁶ ὅτι
 δωρεάν¹⁷ τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν· Ἀλλας 8
 ἐκκλησίας ἐσύλησα,¹⁸ λαβὼν ὀψώνιον¹⁹ πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν·
 καὶ παρὼν²⁰ πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς,¹² οὐ κατενάρκησα²¹ 9
 οὐδενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά²² μου προσανεπλήρωσαν²³ οἱ ἀδελφοί,
 ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας·²⁴ καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῇ²⁵ ὑμῖν ἑμαυτὸν
 ἐτήρησα καὶ τηρήσω. Ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ 10
 καύχησις²⁶ αὕτη οὐ φραγήσεται²⁷ εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν²⁸ τῆς
 Ἀχαΐας.²⁹ Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; Ὁ θεὸς οἶδεν. Ὁ δὲ ποιῶ, 11

¹ παρθένος, ου, ἡ, virgin. ² ἀγνός, pure, holy. ³ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ⁴ ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ⁵ Εὐα, ας, ἡ, Eve. ⁶ ἐξαπατάω, seduce wholly, deceive. ⁷ πανουργία, ας, ἡ, cleverness, craftiness. Trickery. ⁸ φθείρω, destroy, corrupt. ⁹ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹⁰ ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ¹¹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹² ὑστερέω, lack, need. ¹³ λίαν, greatly, very. ¹⁴ ἰδιώτης, ου, ὁ, unskilled or ungifted person, amateur. ¹⁵ ταπεινός, humble, humiliate. ¹⁶ ὑψόω, lift up, exalt. ¹⁷ δωρεάν, without cost, without cause. ¹⁸ συλάω, rob, plunder. ¹⁹ ὀψώνιον, ου, τό, compensation, wages. ²⁰ πάρεμι, be present, have arrived. ²¹ καταναρκάω, burden, encumber. ²² ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ²³ προσαναπλήρω, supply. ²⁴ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ²⁵ ἀβαρής, not burdensome. ²⁶ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ²⁷ φράσσω, stop, shut. ²⁸ κλίμα, τος, τό, region, territory. ²⁹ Αχαΐα, ας, ἡ, Achaia.

καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω¹ τὴν ἀφορμὴν² τῶν θελόντων ἀφορμὴν,²
 ἵνα ἐν ᾧ³ καυχῶνται, εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. Οἱ γὰρ 13
 τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι,³ ἐργάται⁴ δόλιοι,⁵ μετασχηματιζόμενοι⁶
 εἰς ἀποστόλους χριστοῦ. Καὶ οὐ θαυμαστόν:⁷ αὐτὸς γὰρ ὁ 14
 Σατανᾶς μετασχηματίζεται⁶ εἰς ἄγγελον φωτός. Οὐ μέγα οὖν εἰ 15
 καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται⁶ ὡς διάκονοι
 δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Πάλιν λέγω, μή τις με δόξη ἄφρονα⁸ εἶναι: εἰ δὲ μήγε,⁹ καὶ¹⁰ ὡς 16
 ἄφρονα⁸ δέξασθέ με, ἵνα καὶ γὰρ μικρόν τι καυχήσωμαι. Ὁ λαλῶ, 17
 οὐ λαλῶ κατὰ κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ,¹¹ ἐν ταύτῃ τῇ
 ὑποστάσει¹² τῆς καυχήσεως.¹³ Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν 18
 σάρκα, καὶ γὰρ καυχήσομαι. Ἡδέως¹⁴ γὰρ ἀνέχεσθε¹⁵ τῶν ἀφρόνων, 19
 φρόνιμοι¹⁶ ὄντες. Ἀνέχεσθε¹⁵ γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ,¹⁷ εἴ τις 20
 κατεσθίει,¹⁸ εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται,¹⁹ εἴ τις ὑμᾶς εἰς
 πρόσωπον δέρει.²⁰ Κατὰ ἀτιμίαν²¹ λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς 21
 ἡσθενήσαμεν: ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ²² – ἐν ἀφροσύνῃ¹¹ λέγω –
 τολμᾷ²² καγὼ. Ἐβραῖοι²³ εἰσιν; Καγὼ. Ἰσραηλίται²⁴ εἰσιν; Καγὼ. 22
 Σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; Καγὼ. Διάκονοι χριστοῦ εἰσιν;– 23

¹ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ² ἀφορμή, ἥς, ἡ, occasion, opportunity. ³ ψευδαπόστολος, ου, ὁ, false apostle. ⁴ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ⁵ δόλιος, deceitful, treacherous. ⁶ μετασχηματίζω, transform, disguise. ⁷ θαυμαστός, wonderful, marvelous. ⁸ ἄφρων, foolish, senseless. ⁹ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹⁰ καὶ, and if, even if. ¹¹ ἀφροσύνη, ἥς, ἡ, foolishness, want of sense. ¹² ὑπόστασις, εὖς, ἡ, substance, confidence. ¹³ καύχησις, εὖς, ἡ, boasting, act of boasting. ¹⁴ ἡδέως, sweetly, gladly. ¹⁵ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹⁶ φρόνιμος, prudent, wise. ¹⁷ καταδουλόω, enslave. ¹⁸ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁹ ἐπαίρω, lift up, raise. ²⁰ δέρω, beat, flay. ²¹ ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace. ²² τολμάω, dare, endure. ²³ Ἐβραῖος, ου, ὁ, Hebrew. ²⁴ Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite.

παραφρονῶν¹ λαλῶ – Ὑπὲρ ἐγώ. Ἐν κόποις² περισσοτέρως,³ ἐν
 πληγαῖς⁴ ὑπερβαλλόντως,⁵ ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως,³ ἐν
 θανάτοις πολλάκις,⁶ ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις⁷ τεσσαράκοντα⁸ 24
 παρὰ μίαν ἔλαβον. Τρίς⁹ ἐραβδίσθην,¹⁰ ἅπαξ¹¹ ἐλιθάσθην,¹² τρίς⁹ 25
 ἐναυάγησα,¹³ νυχθήμερον¹⁴ ἐν τῷ βυθῷ¹⁵ πεποίηκα: ὁδοιπορίαις¹⁶ 26
 πολλάκις,⁶ κινδύνους¹⁷ ποταμῶν,¹⁸ κινδύνους¹⁷ ληστῶν,¹⁹
 κινδύνους¹⁷ ἐκ γένους,²⁰ κινδύνους¹⁷ ἐξ ἐθνῶν, κινδύνους¹⁷ ἐν πόλει,
 κινδύνους¹⁷ ἐν ἐρημίᾳ,²¹ κινδύνους¹⁷ ἐν θαλάσῃ, κινδύνους¹⁷ ἐν
 ψευδαδέλφοις:²² ἐν κόπῳ² καὶ μόχθῳ,²³ ἐν ἀγρυπνίαις²⁴ πολλάκις,⁶ 27
 ἐν λιμῷ²⁵ καὶ δίψει,²⁶ ἐν νηστείαις²⁷ πολλάκις,⁶ ἐν ψύχει²⁸ καὶ
 γυμνότητι.²⁹ Χωρὶς τῶν παρεκτός,³⁰ ἡ ἐπισύστασις³¹ μου ἡ καθ' 28
 ἡμέραν, ἡ μέριμνα³² πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ 29
 ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;³³ Εἰ 30
 καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας³⁴ μου καυχήσομαι. Ὁ θεὸς καὶ 31
 πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς³⁵ εἰς τοὺς
 αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.³⁶ Ἐν Δαμασκῷ³⁷ ὁ ἐθνάρχης³⁸ Ἀρέτα³⁹ 32
 τοῦ βασιλέως ἐφρούρει⁴⁰ τὴν Δαμασκηνῶν⁴¹ πόλιν, πιάσαι⁴² με

¹ παραφρονέω, be beside oneself, be insane. ² κόπος, ου, ό, labor, trouble. ³ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁴ πληγή, ἤς, ή, blow, wound. ⁵ ὑπερβαλλόντως, above measure, much more. ⁶ πολλάκις, often, many times. ⁷ πεντάκις, five times. ⁸ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁹ τρίς, thrice, three times. ¹⁰ ῥαβδίζω, beat with a rod, beat with rods. ¹¹ ἅπαξ, once, once for all. ¹² λιθάζω, throw stones, stone. ¹³ ναυαγέω, suffer shipwreck, am shipwrecked. ¹⁴ νυχθήμερον, ου, τό, day and a night, twenty-four hours. ¹⁵ βυθός, ου, ό, sea, deep water. ¹⁶ ὁδοιπορία, ας, ή, walking, journey. ¹⁷ κίνδυνος, ου, ό, danger, peril. ¹⁸ ποταμός, ου, ό, river, stream. ¹⁹ ληστής, ου, ό, robber, brigand. ²⁰ γένος, ους, τό, race, kind. ²¹ ἐρημία, ας, ή, wilderness, desert. ²² ψευδάδελφος, ου, ό, false brother. ²³ μόχος, ου, ό, toil, hardship. ²⁴ ἀγρυπνία, ας, ή, sleeplessness, watching. ²⁵ λιμός, ου, ό, hunger, famine. ²⁶ δίψος, ους, τό, thirst. ²⁷ νηστεία, ας, ή, fasting, fast. ²⁸ ψύχος, ους, τό, cold. ²⁹ γυμνότης, ητος, ή, nakedness, exposure. ³⁰ παρεκτός, except for, apart from. ³¹ ἐπισύστασις, εως, ή, gathering, concourse. ³² μέριμνα, ης, ή, care, anxiety. ³³ πυρόω, burn, am purified by fire. ³⁴ ἀσθενεία, ας, ή, weakness, sickness. ³⁵ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ³⁶ ψεύδομαι, lie. ³⁷ Δαμασκός, ου, ή, Damascus. ³⁸ ἐθνάρχης, ου, ό, ethnarch (provincial governor). ³⁹ Ἀρέτας, α, ό, Aretas. ⁴⁰ φρουρέω, guard, protect. ⁴¹ Δαμασκηνός, from Damascus, inhabitant of Damascus. ⁴² πιάζω, take, lay hold of.

θέλων· καὶ διὰ θυρίδος¹ ἐν σαργάνῃ² ἐχαλάσθην³ διὰ τοῦ τείχους⁴ 33
καὶ ἐξέφυγον⁵ τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

Καυχᾶσθαι δὴ⁶ οὐ συμφέρει⁷ μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας⁸ καὶ 12

ἀποκαλύψει⁹ κυρίου. Οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ ἐτών 2

δεκατεσσάρων¹⁰ – εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτός¹¹ τοῦ

σώματος οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν – ἄρπαγέντα¹² τὸν τοιοῦτον ἕως

τρίτου οὐρανοῦ. Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον – εἴτε ἐν 3

σώματι, εἴτε ἐκτός¹¹ τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν – ὅτι 4

ἡρπάγη¹² εἰς τὸν παράδεισον,¹³ καὶ ἤκουσεν ἄρρητα¹⁴ ῥήματα, ἃ

οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. Ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι· 5

ὕπὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις¹⁵ μου· 6

ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων·¹⁶ ἀλήθειαν

γὰρ ἐρῶ· φείδομαι¹⁷ δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσσεται ὑπὲρ ὃ βλέπει με,

ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. Καὶ τῇ ὑπερβολῇ¹⁸ τῶν ἀποκαλύψεων⁹ ἵνα 7

μὴ ὑπεραίρωμαι,¹⁹ ἐδόθη μοι σκόλοψ²⁰ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σαταν,

ἵνα με κολαφίσῃ,²¹ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.¹⁹ Ὑπὲρ τούτου τρίς²² τὸν 8

κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ²³ ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ εἰρηκέν μοι, 9

Ἀρκεῖ²⁴ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ¹⁵

¹θυρίς, ἴδος, ἡ, window, windowsill. ²σαργάνη, ἡς, ἡ, basket. ³χαλάω, slacken, let down. ⁴τείχος, οὗς, τό, wall. ⁵ἐκφεύγω, flee away, flee out. ⁶δὴ, also, indeed. ⁷συμφέρω, bring together, it is profitable. ⁸ὀπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance. ⁹ἀποκάλυψις, εὼς, ἡ, revelation, unveiling. ¹⁰δεκατέσσαρες, fourteen, 14. ¹¹ἐκτός, aside from, besides. ¹²ἄρπάζω, seize, snatch. ¹³παράδεισος, ου, ὁ, paradise, Paradise. ¹⁴ἄρρητος, inexpressible, unspeakable. ¹⁵ἀσθενεία, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹⁶ἄφρων, foolish, senseless. ¹⁷φείδομαι, spare, abstain. ¹⁸ὑπερβολή, ἡς, ἡ, excess, superiority. ¹⁹ὑπεραίρω, raise beyond, uplift. ²⁰σκόλοψ, σπος, ὁ, thorn, splinter. ²¹κολαφίζω, strike with the fist, treat roughly. ²²τρίς, thrice, three times. ²³ἀφίστημι, withdraw, depart. ²⁴ἀρκέω, assist, suffice.

τελειούται.¹ Ἡδιστα² οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις
μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ⁴ ἐπ' ἐμέ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. Διὸ 10
εὐδοκῶ⁵ ἐν ἀσθενείαις,³ ἐν ὕβρεσιν,⁶ ἐν ἀνάγκαις,⁷ ἐν διωγμοῖς,⁸ ἐν
στενοχωρίαις,⁹ ὑπὲρ χριστοῦ: ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός
εἰμι.

Γέγονα ἄφρων¹⁰ καυχώμενος: ὑμεῖς με ἠναγκάσατε:¹¹ ἐγὼ γὰρ 11
ὥφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι:¹² οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα¹³ τῶν
ὑπὲρ λίαν¹⁴ ἀποστολῶν, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ 12
ἀποστόλου κατεργάσθη¹⁵ ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις
καὶ τέρασιν¹⁶ καὶ δυνάμεσιν. Τί γάρ ἐστιν ὃ ἠττήθητε¹⁷ ὑπὲρ τὰς 13
λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα¹⁸ ὑμῶν;
Χαρίσασθέ¹⁹ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

Ἰδού, τρίτον ἐτοίμως²⁰ ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω 14
ὑμῶν: οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ ὑμᾶς: οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα
τοῖς γονεῦσιν²¹ θησαυρίζειν,²² ἀλλ' οἱ γονεῖς²¹ τοῖς τέκνοις. Ἐγὼ 15
δὲ ἥδιστα² δαπανήσω²³ καὶ ἐκδαπανηθήσομαι²⁴ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν
ὑμῶν, εἰ καὶ περισσοτέρως²⁵ ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἥττον²⁶ ἀγαπῶμαι. 16

¹ τελειόω, fill, fulfill. ² ἥδιστα, most gladly, pleasantly. ³ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁴ ἐπισκηνώω, dwell, set up a tent upon. ⁵ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁶ ὕβρις, εως, ἡ, damage, insult. ⁷ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁸ διωγμός, οὔ, ὁ, persecution. ⁹ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress. ¹⁰ ἄφρων, foolish, senseless. ¹¹ ἀναγκάζω, force, compel. ¹² συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹³ ὑστέρειν, lack, need. ¹⁴ λίαν, greatly, very. ¹⁵ κατεργάζομαι, work out, produce. ¹⁶ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹⁷ ἡττάομαι, be overcome or defeated, am defeated. ¹⁸ καταναρκάω, burden, encumber. ¹⁹ χαρίζομαι, give freely, forgive. ²⁰ ἐτοίμως, readily. ²¹ γονεῦς, εως, ὁ, parent. ²² θησαυρίζω, lay up, store up. ²³ δαπανάω, spend, spend freely. ²⁴ ἐκδαπανάω, spend completely. ²⁵ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ²⁶ ἥττων, lesser, inferior.

Ἐστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα¹ ὑμᾶς· ἀλλ' ὑπάρχων πανούργος,²
 δόλῳ³ ὑμᾶς ἔλαβον. Μή τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι'⁴ 17
 αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα⁴ ὑμᾶς; Παρεκάλεσα Τίτον,⁵ καὶ 18
 συναπέστειλα⁶ τὸν ἀδελφόν· μήτι⁷ ἐπλεονέκτησεν⁴ ὑμᾶς Τίτος;⁵
 Οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; Οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;⁸

Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα;⁹ Κατενώπιον¹⁰ τοῦ θεοῦ ἐν 19
 χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
 οἰκοδομῆς.¹¹ Φοβοῦμαι γάρ, μήπως¹² ἐλθὼν οὐχ οἷους¹³ θέλω 20
 εὔρω ὑμᾶς, καὶ γὰρ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον¹³ οὐ θέλετε· μήπως¹² ἔρεις,¹⁴
 ζῆλοι,¹⁵ θυμοί,¹⁶ ἐριθειᾶι,¹⁷ καταλαλιάι,¹⁸ ψιθυρισμοί,¹⁹ φυσιώσεις,²⁰
 ἀκαταστασίαι·²¹ μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπεινώσει²² ὁ θεός μου 21
 πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενήθσω²³ πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων,²⁴ καὶ
 μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ²⁵ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ
 ἧ ἔπραξαν.

¹καταβαρέω, burden, weigh down. ²πανούργος, clever, crafty. ³δόλος, ου, ό, guile, deceit. ⁴πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ⁵Τίτος, ου, ό, Titus. ⁶συναποστέλλω, send with, send together with. ⁷μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ⁸ἴχνος, ους, τό, track, footprint. ⁹ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹⁰κατενώπιον, before, in the presence of (gen). ¹¹οἰκοδομή, ἡς, ή, building, edification. ¹²μήπως, lest in any way, lest perhaps. ¹³οἷος, such as, of what kind. ¹⁴ἔρις, ιδος, ή, strife, contention. ¹⁵ζῆλος, ου, ό, zeal, jealousy. ¹⁶θυμός, ου, ό, wrath, outburst of passion. ¹⁷ἐριθεία, ας, ή, rivalry, ambition. ¹⁸καταλαλιά, ᾶς, ή, evil speech, slander. ¹⁹ψιθυρισμός, οὔ, ό, gossiping, secret slandering. ²⁰φυσιώσις, εως, ή, puffing up, arrogance. ²¹ἀκαταστασία, ας, ή, disturbance, disorder. ²²ταπεινός, humble, humiliate. ²³πενθέω, mourn, lament. ²⁴προαμαρτάνω, sin beforehand, sin previously. ²⁵ἀκαθαρσία, ας, ή, uncleanness, impurity. ²⁶ἀσελγεία, ας, ή, licentiousness, debauchery.

Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ **13**

τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. Προεῖρηκα¹ καὶ προλέγω,¹ ὥς **2**

παρῶν² τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν³ νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσιν⁴

καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι⁵ **3**

ἐπεὶ δοκιμὴν⁶ ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς

οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ⁷ ἐν ὑμῖν: καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ **4**

ἀσθενείας,⁸ ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. Καὶ γὰρ ἡμεῖς

ἀσθενούμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως

θεοῦ εἰς ὑμᾶς. Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς **5**

δοκιμάζετε.⁹ Ἡ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι Ἰησοῦς χριστὸς

ἐν ὑμῖν ἐστίν; Εἰ μήτι¹⁰ ἀδόκιμοί¹¹ ἐστε. Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε **6**

ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.¹¹ Εὐχομαι¹² δὲ πρὸς τὸν θεόν, μὴ **7**

ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι¹³ φανώμεν,

ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιήτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι¹¹ ὦμεν. Οὐ **8**

γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. **9**

Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε:

τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα,¹² τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.¹⁴ Διὰ τοῦτο **10**

ταῦτα ἀπὼν³ γράφω, ἵνα παρῶν² μὴ ἀποτόμως¹⁵ χρήσωμαι,¹⁶

κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέν μοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν,¹⁷ καὶ

¹ προλέγω, say beforehand, forewarn. ² πάρεμι, be present, have arrived. ³ ἀπειμι, go away, depart. ⁴ προημαρτάνω, sin beforehand, sin previously. ⁵ φείδομαι, spare, abstain. ⁶ δοκιμή, ἤς, ἡ, proof, approval. ⁷ δυνατέω, be able, be powerful. ⁸ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁹ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁰ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹¹ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ¹² εὐχομαι, pray, wish. ¹³ δόκιμος, tested, approved. ¹⁴ κατάρτισις, εως, ἡ, being made complete, perfecting. ¹⁵ ἀποτόμως, severely, rigorously. ¹⁶ χρᾶμαι, use, make use of. ¹⁷ οἰκοδομή, ἤς, ἡ, building, edification.

οὐκ εἰς καθαίρεσιν.¹

Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε: καταρτίζεσθε,² παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ 11

φρονεῖτε, εἰρηνεύετε:³ καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται

μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι.⁴ 12

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. 13

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ 14

κοινωνία⁵ τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹καθαίρεσις, εὖως, ἦ, tearing down, destruction. ²καταρτίζω, mend, fit. ³εἰρηνεύω, bring to peace, be at peace. ⁴φίλημα, τὸς, τό, kiss. ⁵κοινωνία, ας, ἦ, fellowship, contribution.